

دانشگاه پیام نور

فصلنامه

پژوهش های رشد و توسعه اقتصادی

(علمی)

● اثر جهانی شدن اقتصادی بر رشد اقتصادی: با تأکید بر جنبه ۱۴
عملیاتی و قانونی شاخص جهانی شدن KOF
داود علیرضا زاده صدیقیانی، صمد حکمتی فرید، کیومرث شهبازی،
سیدجمال الدین محسنی زنوزی

● بررسی تأثیر نوسانات قیمت نفت بر ارتباط بین اقتصاد کلان ۳۲
و نظام بانکی در ایران به عنوان کشور صادرکننده نفت با
استفاده از مدل های خودرگرسیون برداری مارکوف سوئیچینگ
ریحانه لاریجانی، سید کمال صادقی، زهرا کریمی تکانلو، رضا رنج پور

● تأثیر شمول مالی بر رشد اقتصادی در کشورهای منطقه منا ۵۴
با تأکید بر نقش اقتصاد سایه
علی رضا زاده، علی مریدیان، فاطمه هواس بیگی

● بررسی اثرات تکانه های مخارج مصرفی و سرمایه ای دولت ۷۶
تحت دو قاعده پولی تیلور و نرخ رشد حجم پول (الگوی DSGE)
سید احمد رضا علوی، مهناز ربیعی، فاطمه زندی، عبدالله دوانی

● آیا توسعه فناوری و گسترش تجارت سبب کاهش رد پای ۹۶
اکولوژیکی میشود؟
یوسف محنت فر، فریبا عثمانی، مهدی چشمی، لیلا آرفا

● اقتصاد دانش بنیان و صنایع کارخانه ای: بررسی اثر شاخص ۱۱۰
پیچیدگی اقتصادی بر ارزش افزوده کارخانه ها با روش PMG
سحر نصرزاد نشلی، مانی موتمنی، محمد عبدی سیدکلایی

● جفت شدگی یا جداسازی رابطه انتشار CO2 مرتبط با ۱۲۴
انرژی و رشد اقتصادی: شواهدی از کشورهای منتخب خاورمیانه
مهدی فتح آبادی

● رابطه بین رشد اقتصادی و تمرکز زدایی مالی ۱۴۴
علی یونسی

۵۳ سال چهارده، شماره ۵۳، زمستان ۱۴۰۳

شاپا: ۵۹۵۴-۲۲۲۸

شاپا الکترونیک: ۶۸۹۱-۲۲۵۱

ORIGINAL ARTICLE

The Relationship between Economic Growth and Financial Decentralization

Ali Younessi¹

1. Assistant professor of Economics, Payame Noor University, Tehran, Iran.

Correspondence

Ali Younessi

Email:

younessi@pnu.ac.ir

How to cite:

Younessi, A. (2023). The Relationship between Economic Growth and Financial Decentralization. *Economic Growth and Development Research*, 14(53), 143-156.

ABSTRACT

Financial decentralization is a multi-dimensional process in which some powers are transferred from the central government to the governors, and the most important thing is, the return of all the revenues of each province to the same province. One of the effects of financial decentralization is economic growth. Economic growth is measured through the difference in GDP. Economic growth in any country shows the economic and productive performance of each province, and the increase in the production of each province leads to the economic growth of the entire country. This study was conducted in order to investigate the relationship between economic growth and financial decentralization in the provinces of Iran, in which three cities and towns were selected as samples from each province. The technique used in this research is panel data. In this method, the data have time series and cross-sectional characteristics, consist of several dimensions and cover several periods. The time period of the research is 2018 to 2021. The equations related to the independent and dependent variables of this research are taken from the research model of Suyanto (2009), Langudi (2006) and Khosini (2006). The results of the research show that the increase in financial decentralization and the return of revenues from each province to the same province and even grants from the central government have a significant positive effect on economic growth. In addition, the research model shows that financial decentralization can improve public spending, reduce the population of low-income people, and ultimately improve the human capital index of provinces.

KEY WORDS

Financial Decentralization, Economic Growth, Gross Domestic Product.

JEL Classification: O1, J24, O10.

«مقاله پژوهشی»

رابطه بین رشد اقتصادی و تمرکززدایی مالی

علی یونسی^۱

۱. استادیار گروه اقتصاد، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

نویسنده مسئول:

علی یونسی

رایانامه:

younessi@pnu.ac.ir

چکیده

تمرکززدایی مالی، فرایندی است چند بعدی که در آن برخی اختیارات از دولت مرکزی به استانداران منتقل می‌شود و مهمترین شئون آن برگشت کلیه درآمدهای هر استان به همان استان است. یکی از اثرات تمرکززدایی مالی رشد اقتصادی است. رشد اقتصادی از طریق تفاوت میزان تولید ناخالص داخلی اندازه‌گیری می‌شود. رشد اقتصادی در هر کشوری، نشان دهنده برآیند عملکرد اقتصادی و تولیدی هر استانی است و افزایش تولیدات هر استان منجر به رشد اقتصادی کل کشور می‌گردد. این مطالعه به منظور بررسی رابطه بین رشد اقتصادی و تمرکززدایی مالی در استان‌های ایران انجام شده است که در آن از هر استان سه شهرستان و شهر به عنوان نمونه انتخاب شده است. تکنیک استفاده شده در این تحقیق داده‌های تابلویی (پانل دیتا) است. در این روش داده‌ها دارای ویژگی‌های سری زمانی و مقطعی هستند، از چندین بعد تشکیل شده و چندین دوره را پوشش می‌دهند. دوره زمانی تحقیق ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ می‌باشد. معادلات مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته این تحقیق از مدل تحقیق سویانتو (۲۰۰۹)، لنگودی (۲۰۰۶) و خوسینی (۲۰۰۶) اقتباس شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که افزایش تمرکززدایی مالی و برگشت درآمدهای هر استان به همان استان و حتی کمک‌های بلاعوض دولت مرکزی، تأثیر مثبت قابل توجهی بر میزان رشد اقتصادی دارد. علاوه بر این مدل تحقیق نشان می‌دهد تمرکززدایی مالی می‌تواند موجب بهبود مخارج عمومی، کاهش جمعیت افراد کم درآمد و در نهایت بهبود شاخص سرمایه انسانی استان‌ها گردد.

واژه‌های کلیدی

تمرکززدایی مالی، رشد اقتصادی، تولید ناخالص داخلی.

طبقه بندی JEL: O1، J24، O10.

توسعه سریع در کشورهای در حال توسعه و تمرکز روز افزون

۱- مقدمه

استناد به این مقاله:

یونسی، علی. (۱۴۰۳). رابطه بین رشد اقتصادی و تمرکززدایی مالی، فصلنامه علمی پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی، ۱۴(۵۳)، ۱۴۳-۱۴۴.

https://egdr.journals.pnu.ac.ir/article_10590.html

انسانی را توصیف می‌کند. تئوری‌های توسعه یافته در این مطالعه انحراف از نظریه تمرکززدایی (مالی) است که شامل: مفهوم و تعریف تمرکززدایی، هدف تمرکززدایی مالی، ابزارهای تمرکززدایی، انتقال بین دولتی، تمرکززدایی مالی کارکردهای دولت محلی، رابطه نظری بین تمرکززدایی مالی بر رشد اقتصادی، مدل رشد اقتصادی با در نظر گرفتن دولت‌های مرکزی و محلی، رشد اقتصادی در مدل توسعه انسانی می‌شود.

۲- ادبیات موضوع

تمرکززدایی به طور کلی فرایند انتقال قدرت در تصمیم‌گیری به دولت‌های محلی تعریف می‌شود. تمرکززدایی در مطالعات مختلف به ابعاد مختلفی تقسیم شده است (برد و وایلانکورت، ۱۹۹۸ و مارتینز، ۲۰۰۳).

اول: تمرکززدایی جغرافیایی که به معنی تقسیم یک منطقه به مناطق کوچک‌تر است با اختیارات مشخص در این مناطق.

دوم: تمرکززدایی عملکردی که به معنی توزیع اختیارات و مسئولیت‌های دولتی به واحدهای عملکردی مختلف در یک اداره است.

سوم: تمرکززدایی سیاسی و اداری.

تمرکززدایی سیاسی مربوط به تغییر قدرت تصمیم‌گیری از سطوح بالاتر به سطوح پایین‌تر دولت است. در این زمینه، مشارکت جوامع محلی در فرآیندهای تصمیم‌گیری فرصت بسیار گسترده‌ای به دست می‌آورد. در حالی که تمرکززدایی اداری ارتباط نزدیکی با تمرکززدایی سیاسی دارد، هر دو از نظر واقعی قابل تشخیص نیستند. اما بیشتر بر عملیاتی کردن یا اجرای سیاست یا تصمیم عمومی به منظور موفقیت بهینه تمرکز دارد (منکیو، ۲۰۰۳).^۱

چهارم: تمرکززدایی مالی که مربوط به انتقال مسئولیت مخارج و درآمدهای دولت مرکزی به دولت‌های محلی است.

یکی از مؤلفه‌های کلیدی و اصلی در سیاست

تمرکززدایی، تمرکززدایی مالی است. از طریق تمرکززدایی مالی، اختیار مدیریت مالی بزرگ‌تر می‌شود. تعریف تمرکززدایی مالی عبارت است از تفویض اختیار به مناطق برای اکتشاف و استفاده از منابع خود مطابق با پتانسیل درآمد منطقه‌ای. علاوه بر این، بسیاری از کارشناسان بر نیاز به تمرکززدایی مالی برای بهبود کارایی اقتصادی، کارایی هزینه،

جمعیت و فعالیت در برخی از مناطق کشور توازن و تعادل را بر هم زده و باعث ایجاد دوگانگی در مناطق شده و این موضوع به عنوان یکی از مشخصه‌های اصلی کشورهای جهان سوم درآمده است، لذا یکی از موانع اصلی و مهم در توسعه ملی این کشورها، بر هم خوردن تعادل و برابری منطقه‌ای است. به همین دلیل انتخاب شاخص مناسب توسعه منطقه‌ای و روش مناسب سنجش توسعه و نابرابری منطقه‌ای، دولت‌ها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی را قادر می‌سازد تا مناطق محروم و فقیر را شناسایی نمایند و برنامه‌های ویژه‌ای برای کاهش شکاف بین مناطق و توجه به مناطق عقب مانده در نظر بگیرند.

یکی از اقدامات مالی که امروزه اکثر کشورهای در حال توسعه در جهت ارتقا سطح کارایی، تخصیص منابع و افزایش توسعه منطقه‌ای مورد توجه قرار داده‌اند، تجدید نظر در ساختار تشکیلات و نهادهای دولتی و حیطة‌ی اختیارات و مسئولیت‌های آنها است (شاه‌آبادی و همکاران، ۱۴۰۱: ۱۳۲). از سوی دیگر عملکرد دولت‌های متمرکز باعث شده که این دولت‌ها در حیات بلندمدت خود نتوانند، به حل پایدار مسائل توسعه همچون فقر، بیکاری، رشد نازل اقتصادی، مشارکت پایین مردم، راکد ماندن بسیاری از ظرفیت‌ها، ائتلاف منابع و غیره بپردازند (سفیدبری و همکاران، ۱۴۰۱: ۶۹).

دلیل این ناتوانی را باید در تمرکز محوری مداری و سازمانی، آن هم بدون تناسب زمانی و مکانی جستجو کرد. این تمرکزگرایی نامناسب، در ذات خود دیوان سالاری گسترده، غیر اثربخش و غیرکارآمد، همراه با دستورات اداری و تحکمی از بالا به پایین راه، در پی داشته است. سوآلی که این مقاله به دنبال یافتن پاسخ آن است عبارت است از: آیا تمرکززدایی مالی باعث بهبود رشد اقتصادی می‌شود؟ متغیرهای این تحقیق عبارتند از بودجه متوازن، مخارج عمومی دولت، نرخ رشد اقتصادی، کل جمعیت فقیر و همچنین HDI.

با توجه به سؤال تحقیق که در بالا به آن اشاره شد اهداف ویژه این تحقیق عبارتند از:

- ۱- اثبات تأثیر تمرکززدایی مالی بر مخارج عمومی استان‌ها
- ۲- اثبات تأثیر تمرکززدایی مالی بر رشد اقتصاد
- ۳- اثبات تأثیرات تمرکززدایی مالی و رشد اقتصادی بر کل جمعیت فقیر

از لحاظ نظری، این مطالعه تأثیر تمرکززدایی مالی بر مخارج عمومی، رشد اقتصادی، کاهش میزان فقر و همچنین توسعه

با نوعی مدیریت مبتنی بر اصول تمرکز و عدم تمرکز شکل دادند. پس از آن سلوکیان نیز از این شیوه برای اداره قلمرو خود استفاده کردند. اشکانیان به این سبب که روش حکومت قدیمی را برپا داشتند حکومت آنها شبیه به ملوک الطوایفی بود. ساسانیان سنت‌های سیاسی، مذهبی و اجتماعی دوره هخامنشیان را احیا کردند. روزگار انوشیروان اوج نظم و انضباط حکومت ساسانیان بود (عباسی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۵). پس از اسلام دوره جدیدی آغاز گردید که باید آن را از عصر پیدایش حکومت‌های محلی در متنهالیه شرقی دولت اسلامی دانست. این تغییر و تحولات در تقسیمات کشور ایران تا زمان صفویه ادامه یافت. در نظام فدراتیو صفوی میزان خودمختاری ایالات و بیگلریگی‌ها باهم تفاوت داشتند و این نظام حکومتی در دوران قاجار به سرایشی افتاد و منجر به انقلاب مشروطه و تدوین قانون اساسی در سال ۱۲۸۵ و تاسیس مجلس شورای ملی و تصویب قانون انجمن‌های ایالتی و ولایتی و واگذاری اختیار به انجمن‌ها گردید (غفاری فرد، ۱۳۹۱: ۱۷). اداره امور عمومی در مناطق کشور در آن دوره به روش گریز از مرکز انجام می‌شد که با مفهوم عدم تمرکز در دولت یکپارچه تفاوت ماهوی داشت. سرانجام هم به دلیل همان حرکت‌های گریز از مرکز قوانین مصوب سال‌های اولیه به فراموشی سپرده شد. نظام حکومتی در دهه چهارم قرن بیست منحل و جای خود را به نظام حکومتی متمرکز داد. در دوره پهلوی دوم از برنامه عمرانی سوم تا برنامه عمرانی پنجم به شکلی از تمرکززدایی و تغییر نظام اداری اشاره می‌شود که شامل نحوه تصمیم‌گیری اجرا و نظارت و شرکت عموم در برنامه‌ریزی و احاله اختیارات اجرایی به مناطق می‌شود. بعد از انقلاب با استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران علاوه بر تأکید قانون اساسی بر مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی اقتصادی اجتماعی و فرهنگی خویش و توزیع عادلانه فعالیت‌های اقتصادی میان استان‌ها و مناطق کشور تأکید کرد. در اصل یکصدم تشکیل شوراهای اسلامی مورد توجه واقع می‌شود مضاف بر اینکه در برنامه اول تا برنامه چهارم توسعه به تمرکززدایی و واگذاری امور به مردم آمایش سرزمین و توازن منطقه‌ای پرداخته شده است (سلامی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۸۰). علیرغم تمامی موارد فوق، نظام تقسیمات کشوری ایران که از سال ۱۳۱۶ با حاکمیت تمرکز گرایانه بر سرنوشت کشور حاکم گردیده تاکنون تغییر ماهوی متناسب با تحولات سیاسی اجتماعی و اقتصادی به خود ندیده است و سیاست‌های متمرکززدایی تحقق عینی و عملی نیافته آنچه تاکنون مورد غفلت واقع شده است واگذاری اختیارات به صورت کیفی و توجه به رابطه معنادار تمرکززدایی و توسعه پایدار در ایران است (اطاعت و موسوی، ۱۳۸۹: ۹۰).

بهبود پاسخگویی و افزایش تجهیز وجوه تأکید کرده‌اند (برد و وایلانکورت، ۱۹۹۸: ۷۸).^۱

اجرای عدم تمرکز مالی و خودمختاری منطقه‌ای اختیارات گسترده و ملموسی به دولت‌های محلی برای مدیریت و سازماندهی منابع مطابق با منافع یک جامعه محلی خواهد داد. در چنین شرایطی مقامات دولتی محلی اولویت‌های توسعه را مطابق با پتانسیل و منابعی که در اختیار دارد تعیین می‌کنند.^۲ ماموریت اصلی سیاست تمرکززدایی مالی، بهبود کمی و کیفی خدمات عمومی و رفاه مردم، ایجاد اثربخشی و کارایی حوزه‌های مدیریت منابع و ایجاد فضایی برای مشارکت مردم در فرآیند توسعه است.^۳ یکی دیگر از دلایل تمرکززدایی مالی به دلیل فوریت ارائه خدمات دولتی کارآمدتر است.

تمرکززدایی مالی یا تمرکززدایی در حوزه اقتصادی عبارت است از تحویل برخی اختیارات دولتی به دولت‌های محلی برای اجرای کارکردهای تخصیص، توزیع و تثبیت، با هدف تنظیم و مدیریت اقتصاد منطقه به منظور ایجاد ثبات در اقتصاد ملی است.^۴ برای رفتن به سمت سیستم دولتی موثرتر و کارآمدتر، لازم است بسیاری از اختیارات و مسئولیت‌های دولت مرکزی برای اجرای سه هدف فوق به دولت‌های محلی واگذار شود و همچنان مسئولیت کنترل این سه وظیفه و همچنین متغیرهای کلان اقتصادی با دولت مرکزی باشد (سوگیون، ۲۰۰۳: ۱۲۵).

به طور کلی، هدف نهایی سیاست عدم تمرکز مالی، دستیابی به رفاه مطلوب جامعه است. این امر در صورتی محقق می‌شود که مدیریت توسعه منطقه‌ای تنها بر عهده دولت مرکزی نباشد، زیرا دولت‌های محلی اطلاعات بهتری در مورد پتانسیل‌ها و مشکلات منطقه خود دارند. بنابراین، اگر برخی از مسئولیت‌های مدیریتی ساخت و ساز به مقامات دولتی محلی متناسب با اختیارات قانونی آن واگذار شود، رفاه جامعه در منطقه با سرعت بیشتری محقق می‌شود.

۲-۱- تمرکززدایی در ایران

در ایران مدیریت سیاسی-اداری حاکم بر نواحی و مناطق مختلف به منظور اداره بهینه کشور همواره مد نظر قرار گرفته است. نظام حکومتی که هخامنشیان به وجود آوردند نخستین حکومت فدراتیو در تاریخ بشر شمرده می‌شود. در واقع پارس‌ها نوعی دولت آزادمنش

1. Bird & Vaillancourt (1998)

2. BPS (2005)

3. Mardiasmo (2001)

4. Sugiyono (2003)

۳- پیشینه پژوهش

۳-۱- مطالعات داخلی

ردیف	محققین	دوره	نام مطالعه	روش	نتایج تحقیق
۱	غفاری فرد و همکاران (۱۳۹۱)	۱۳۷۹-۱۳۸۶	مدل‌سازی آثار اقتصادی تمرکززدایی مالی در مناطق مختلف ایران در راستای توسعه عدالت محور	روش حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS)	تمرکززدایی مالی با سه شاخص تعریف شده (تمرکززدایی درآمدی، تمرکززدایی از مخارج عمرانی ملی و تمرکززدایی از مخارج عمرانی تخصیصی به استان) بر رشد اقتصادی و توزیع درآمد استان‌ها تأثیر مثبت داشته است به طوری که یک درصد افزایش در تمرکززدایی مالی نرخ رشد اقتصادی استان‌ها را تا سطح ۰.۶ درصد افزایش می‌دهد. همچنین تمرکززدایی مالی از طریق تأثیر مثبت بر بهبود توزیع درآمد در استان‌ها به‌طور غیرمستقیم رشد اقتصادی مناطق را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
۲	سامتی و همکاران (۱۳۹۱)	۱۳۸۰-۱۳۸۶	تحلیل اثرات تمرکززدایی مالی بر ارتباط متقابل رشد و توزیع عادلانه منابع مالی در استان‌های ایران	روش سیستم معادلات همزمان	وجود رابطه غیرخطی بین تمرکززدایی مالی و رشد اقتصادی و همچنین بین تمرکززدایی مالی و توزیع عادلانه منابع مالی. بین دو سطح مشخص از تمرکززدایی، دو متغیر رشد و توزیع عادلانه خلاف جهت هم و در خارج از این دو سطح، در جهت هم حرکت می‌کنند. همچنین بین رشد و توزیع عادلانه منابع مالی تقابل وجود دارد.
۳	صادقی شاهدانی و همکاران (۱۳۹۱)	۱۳۷۹-۱۳۸۶	اثر تمرکززدایی مالی، توزیع درآمد و رشد اقتصادی در ایران	روش‌های حداقل مربعات معمولی و حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS)	افزایش یک درصد در تمرکززدایی مالی، منجر به کاهش ضریب جینی در طول زمان می‌شود و به‌طور غیرمستقیم رشد اقتصادی را بهبود می‌بخشد.
۴	خدیجه جوکار و همکاران (۱۳۹۴)	۱۳۷۹-۱۳۸۹	بررسی تأثیر تمرکززدایی مالی بر فقر و توزیع درآمد در ایران	روش برزورسانی مکرر و کاملاً تعدیل شده (CUP-FM)	تمرکززدایی درآمدی در درازمدت باعث کاهش فقر در ایران می‌شود و تمرکززدایی مخارج باعث افزایش فقر در ایران می‌شود. همین‌طور تمرکززدایی مالی از جنبه درآمدی تأثیر منفی بر نابرابری درآمد دارد و در درازمدت باعث کاهش نابرابری درآمد در ایران می‌شود، ولی از بعد مخارج اثر تمرکززدایی مالی بر نابرابری درآمد مثبت و در درازمدت موجب بدتر شدن توزیع درآمد در ایران می‌شود.
۴	گل‌خندان و همکاران (۱۳۹۶)	۱۳۸۱-۱۳۹۱	سنجش تأثیر غیرخطی تمرکززدایی مالی بر اندازه دولت در استان‌های ایران	رهیافت cup-fm	اثر شاخص‌های تمرکززدایی مالی بر روی اندازه دولت استانی به شکل منحنی U معکوس می‌باشد؛ به گونه‌ای که بیش‌تر استان‌های کشور در قسمت صعودی این منحنی قرار دارند. همچنین، نتایج برآورد پارامترهای متغیرهای کنترل نشان دهنده تأثیرپذیری مثبت و معنادار اندازه دولت استانی از تولید ناخالص داخلی سرانه، تجارت و جمعیت است.
۶	حسنوند و همکاران (۱۳۹۷)	۱۳۸۰-۱۳۹۰	تحلیل و بررسی تمرکززدایی مالی بر کارایی و بهبود عملکرد بخش سلامت و درمان	مدل خودرگرسیون برداری پانل	نتایج بررسی توابع عکس‌العمل آنی نشان دهنده تأثیرات مثبت شوک‌های تمرکززدایی درآمد بر روی میزان شاخص بخش سلامت و بهداشت می‌باشد. در آخر نتیجه‌گیری می‌شود با تمرکززدایی مالی و توزیع مناسب

بودجه دولت مرکزی ایران در استان‌های کشور، می‌توان از طریق افزایش هزینه‌های بهداشتی استانی و همچنین بهبود شاخص‌های بهداشت و سلامت، شاهد رشد سطح سلامت عمومی در کل کشور بود.	در ایران			
--	----------	--	--	--

مأخذ: یافته‌های تحقیق

۳-۲- مطالعات خارجی

ردیف	محققین	عنوان مطالعه	روش	نتایج تحقیق
۱	بال (۲۰۱۳) ^۱	قوانین اجرایی برای تمرکز زدایی مالی	OLS و 2SLS	قانون شماره ۱ تمرکز زدایی مالی باید به عنوان یک سیستم جامع در نظر گرفته شود. قانون شماره ۲ امور مالی از عملکرد پیروی می‌کند. قانون شماره ۳ باید یک توانایی مرکزی قوی برای نظارت و ارزیابی تمرکز زدایی وجود داشته باشد. قانون شماره ۴ یک سیستم بین دولتی برای بخش شهری و روستایی مناسب نیست.
۲	دینسر (۲۰۱۰) ^۲	عدم تمرکز مالی و اعتماد	روش‌های حداقل مربعات معمولی و حداقل مربعات دو مرحله‌ای (2SLS)	یک درجه افزایش تمرکز زدایی مالیاتی باعث افزایش نابرابری درآمدی خانوار در درون یک کشور می‌شود.
۳	بیلین (۲۰۱۰) ^۳	عدم تمرکز مالی و کسری: شواهد بین المللی	OLS	شواهد پانل برای ۱۶ کشور طی سال‌های ۱۹۸۰-۱۹۹۸ نشان می‌دهد که تمرکز زدایی مخارج و درآمد کسری بودجه را کاهش می‌دهد.
۴	هیروکو و یوریکا (۲۰۰۹) ^۴	ندازه‌گیری تمرکز زدایی مالی در فیلیپین	آزمون علیت گرنجر	این مقاله بر تمرکز زدایی مالی در فیلیپین پس از قانون دولت محلی ۱۹۹۱ تمرکز دارد. نتایج نشان می‌دهد پس از تمرکز زدایی مالی، مسئولیت هزینه‌های محلی گسترش می‌یابد در حالی که ظرفیت مالی محلی در فیلیپین تقویت نمی‌شود.
۵	مارتینز و ام سی ناب (۲۰۰۵) ^۵	عدم تمرکز مالی، ثبات کلان، و رشد	حداقل مربعات سه مرحله‌ای (3SLS)	به نظر می‌رسد که تمرکز زدایی مالی از طریق تأثیر مثبت آن بر ثبات اقتصاد کلان، تأثیر مثبت و غیرمستقیم بر رشد داشته باشد.
۶	احتشام و مرسدس (۲۰۰۸) ^۶	محدودیت‌های عدم تمرکز مالی موثر در پرو	رگرسیون چندگانه	این مقاله نشان می‌دهد که یک دستور کار در حال انتظار برای درک مزایای فرآیند تمرکز زدایی، از جمله کاهش نابرابری و فقر در سراسر مناطق وجود دارد.

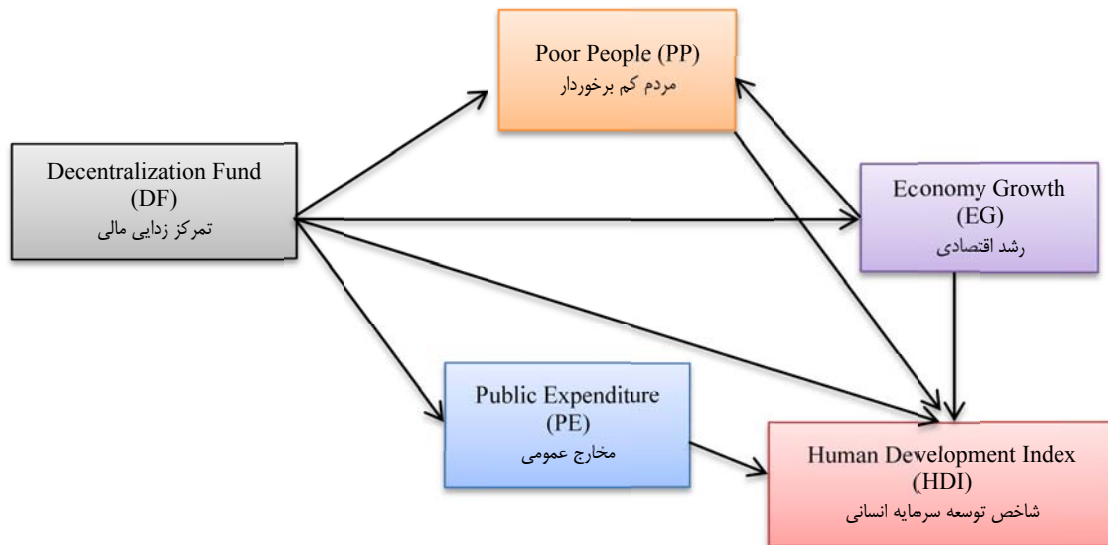
مأخذ: یافته‌های تحقیق

1. Bahl (2013)
2. Dincer (2010)
3. Bilin (2010)
4. Hiroko & Yurika (2009)
5. Martinez-Vazquez & McNab (2005)
6. Ehtisham & Mercedes (2008)

چارچوب فکری و مفهومی این مطالعه به استدلال‌های نظری و تجربی قبلی اشاره دارد که در آن سیاست تمرکززدایی مالی با توجه به قانون اساسی، اصل یکصدم تشکیل شوراهای اسلامی و برنامه‌های توسعه مورد توجه قرار گرفته است. بر این اساس مدل مفهومی تحقیق به شرح زیر خواهد بود.

علی‌رغم ارزشمند بودن تحقیقات فوق، عمده آنها از نظر متغیرهای مورد استفاده، روش و نوع کشورها با اطلاعات کاربردی در این مقاله متفاوت است. در این تحقیق تأثیر تمرکززدایی مالی بر روی رشد اقتصادی بررسی خواهد شد.

۴- چارچوب فکری و مفهومی پژوهش

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

مأخذ: یافته‌های تحقیق

انجام شده است. تکنیک استفاده شده در این تحقیق داده‌های تابلویی (پانل دیتا) است. در این روش داده‌ها دارای ویژگی‌های سری زمانی و مقطعی هستند، از چندین شی تشکیل شده و چندین دوره را پوشش می‌دهند. داده‌های پانلی یا ترکیبی، مجموعه‌ای از داده‌ها هستند که شامل چند مقطع و یک دوره زمانی می‌باشند. مقطع می‌تواند بیانگر افراد، گروه‌ها، بنگاه‌ها، صنایع، کشورها و ... باشد، که البته مقطع معمولاً شرکت‌های بازار بورس یا کشورها می‌باشد. در یک تعریف عملیاتی، داده‌های پانل داده‌هایی هستند که به جای یک بعد (که معمولاً سال‌ها است)، دارای دو بعد زمان (سال) و مقطع (شرکت‌ها) می‌باشد. به همین دلیل دو بعدی بودن از نام‌های داده‌های ترکیبی یا داده‌های تابلویی برای آن استفاده می‌شود. دوره زمانی نیز چند سال یا چند نیم سال می‌باشد. دوره زمانی تحقیق ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ و برای کل استان‌های کشور می‌باشد.

با توجه به مدل مفهومی فرضیه‌های این تحقیق به شرح زیر است:

- ۱- تمرکززدایی مالی تأثیر مثبتی بر مخارج عمومی استان‌ها دارد.
- ۲- تمرکززدایی مالی تأثیر مثبتی بر رشد اقتصادی استان‌ها دارد.
- ۳- تمرکززدایی مالی تأثیر مثبتی بر نرخ رشد اقتصادی داشته و باعث کاهش تعداد افراد فقیر در استان‌ها می‌شود.

۴-۱- مدل و تکنیک‌های تحلیل

این مطالعه به منظور تعیین تأثیر تمرکززدایی مالی بر توسعه انسانی در استان‌های ایران انجام شده است که در آن از هر استان سه شهرستان و شهر به عنوان نمونه انتخاب شده است. داده‌های تحقیق بر اساس اطلاعات مرکز آمار ایران و سالنامه‌های آماری استان‌ها استخراج شده است. تحلیل مدل این تحقیق با استفاده از روش رگرسیون و نرم‌افزار SPSS

$$EG = \beta_0 + \beta_1 DF_{it} \quad (۴)$$

به طوری که در آن EG رشد اقتصادی و DF شاخص تمرکز زدایی مالی استان است.

۳- تأثیر شاخص تمرکز زدایی مالی و رشد اقتصادی بر جمعیت مردم کمتر برخوردار

بر اساس این مدل جمعیت مردم کمتر برخوردار متغیر وابسته و شاخص تمرکز زدایی مالی و رشد اقتصادی متغیرهای مستقل هستند.

$$PP = f(DF, EG) \quad (۵)$$

$$PP = \beta_0 + \beta_1 DF_{it} + \beta_2 EG \quad (۶)$$

به طوری که در آن EG رشد اقتصادی و DF شاخص تمرکز زدایی مالی استان و PP جمعیت افراد کمتر برخوردار استان است.

۴- تأثیر شاخص تمرکز زدایی مالی، مخارج عمومی، رشد اقتصادی و جمعیت مردم کمتر برخوردار بر شاخص توسعه سرمایه انسانی

بر اساس این مدل شاخص توسعه سرمایه انسانی متغیر وابسته و شاخص تمرکز زدایی مالی، رشد اقتصادی و جمعیت مردم کمتر برخوردار متغیرهای مستقل هستند.

$$HDI = f(DF, EG, PP, PE) \quad (۷)$$

$$HDI = \beta_0 + \beta_1 DF_{it} + \beta_2 EG + \beta_3 PP \quad (۸)$$

به طوری که در آن EG رشد اقتصادی و DF شاخص تمرکز زدایی مالی استان و PP جمعیت افراد کمتر برخوردار استان است.

۴-۳- آزمون قابلیت برآورد الگو به صورت پانل (آزمون F لیمر یا چاو)

در بررسی داده‌های مقطعی و سری‌های زمانی، اگر ضرایب اثرات مقطعی و اثرات زمانی معنی‌دار نشود، می‌توان داده‌ها را با یکدیگر ترکیب کرده و به وسیله یک رگرسیون حداقل مربعات معمولی تخمین بزینیم (مدل تجمیعی یا پولد). از آنجایی که در اکثر داده‌های ترکیبی اغلب ضرایب مقاطع یا سری‌های زمانی معنی‌دار هستند این مدل که به مدل رگرسیون تجمیعی یا پولد (مقید) معروف است کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

بنابراین برای اینکه بتوان مشخص نمود که آیا داده‌های پانل برای برآورد تابع مورد نظر کارآمدتر خواهد بود یا نه، فرضیه‌ای را آزمون می‌کنیم که در آن کلیه عرض از مبداها (عبارات

۴-۲- مزایای روش پنل دیتا

۱- با ترکیب مشاهدات سری زمانی و مقطعی، داده‌های ترکیبی اطلاعات بیشتر، تغییرپذیری بیشتر، هم خطی کمتر میان متغیرها، درجات آزادی بیشتر و کارایی بیشتری را ارائه می‌کنند.

۲- در مطالعه مشاهدات مقطعی تکراری، داده‌های ترکیبی به منظور مطالعه پویای تغییرات مناسب‌تر و بهترند. دوره‌های بیکاری، چرخش شغلی و تحرک نیروی کار با داده‌های ترکیبی بهتر بررسی می‌شوند.

۳- داده‌های ترکیبی، تأییراتی را که نمی‌توان به سادگی در داده‌های سری زمانی و مقطعی مشاهده کرد، بهتر معین می‌کنند. برای مثال، اگر نوسان پیاپی افزایش حداقل دستمزد را در حداقل دستمزد بررسی کنیم، اثرات قوانین حداقل دستمزد را بر اشتغال و کسب درآمد بهتر می‌توان مطالعه کرد.

۴- داده‌های ترکیبی با ارائه داده برای هزاران واحد، می‌توانند تورش را که ممکن است در نتیجه لحاظ افراد یا بنگاه‌های اقتصادی (به صورت جمعی و کلی) حاصل شود، به حداقل برسانند.

۵- از آنجا که داده‌های ترکیبی به افراد، بنگاه‌ها، شرکت‌ها و کشورها و از این قبیل واحدها، در طی زمان ارتباط دارند، وجود ناهمسانی واریانس در این واحدها محدود می‌شود.

معادلات مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته این تحقیق از مدل تحقیق سویانتو (۲۰۰۹)^۱، لنگودی (۲۰۰۶)^۲ و خوسینی (۲۰۰۶)^۳ اقتباس شده است. با توجه به تعداد فرضیه‌های تحقیق چند مدل رگرسیونی به شرح زیر قابل تخمین است:

۱- تأثیر تمرکز زدایی مالی بر مخارج عمومی استان‌ها بر اساس این مدل تمرکز زدایی مالی بر روی مخارج عمومی استان‌ها تأثیر دارد.

$$PE = f(DF) \quad (۱)$$

$$BP = \beta_0 + \beta_1 DF_{it} \quad (۲)$$

به طوری که در آن PE مخارج عمومی استان و DF شاخص تمرکز زدایی مالی استان است.

۲- تأثیر تمرکز زدایی مالی بر رشد اقتصادی استان‌ها بر اساس این مدل تمرکز زدایی مالی بر رشد اقتصادی استان‌ها تأثیر دارد.

$$EG = f(DF) \quad (۳)$$

1. Suyanto (2009)
2. Langoday (2006)
3. Khusaini (2006)

ثابت برآورد) با یکدیگر برابر هستند.
فرضیه صفر این آزمون که به آزمون چاو یا اف لیمر معروف است، به صورت زیر می‌باشد:

ثابت برآورد) با یکدیگر برابر هستند.
فرضیه صفر این آزمون که به آزمون چاو یا اف لیمر معروف است، به صورت زیر می‌باشد:

استان	PROVINCES	Effect
آذربایجان شرقی	1 p1	4351.741
آذربایجان غربی	2 p2	-9510.833
اردبیل	3 p3	-25832.10
اصفهان	4 p4	-38166.43
ایلام	5 p5	52309.98
ایلام	6 p6	-18336.64
بوشهر	7 p7	-27790.14
تهران	8 p8	125566.3
چهارمحال و بختیاری	9 p9	-76296.36
خراسان جنوبی	10 p10	-28501.01
خراسان رضوی	11 p11	85865.95
خراسان شمالی	12 p12	-28380.14
خوزستان	13 p13	-32008.21
زنجان	14 p14	-38326.13
سمنان	15 p15	-29232.98
سیستان و بلوچستان	16 p16	-21159.76
فارس	17 p17	5062.426
قزوین	18 p18	-52952.20
قم	19 p19	-7453.604
کردستان	20 p20	-12789.95
کرمان	21 p21	-67350.49
کرمانشاه	22 p22	-834.3223
کهگیلویه و بویراحمد	23 p23	-6360.679
گلستان	24 p24	-23395.84
گیلان	25 p25	643.0589
لرستان	26 p26	-21402.50
مازندران	27 p27	-46268.05
مرکزی	28 p28	-55010.56
مرمغان	29 p29	-30755.65
همدان	30 p30	-26707.35
یزد	31 p31	-25087.97

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نتایج آزمون F لیمر در جدول زیر نشان داده شده است.

Redundant Fixed Effects Tests
Equation: FIXED
Test cross-section fixed effects

Effects Test	Statistic	d.f.	Prob.
Cross-section F	60.588769	(30,145)	0.0000
Cross-section Chi-square	468.958284	30	0.0000

Cross-section fixed effects test equation:

Dependent Variable: Y
Method: Panel Least Squares
Date: 06/17/23 Time: 21:15
Sample: 1395 1400
Periods included: 6
Cross-sections included: 31
Total panel (unbalanced) observations: 180

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	0.001785	0.000647	2.760939	0.0064
X2	0.007797	0.003793	2.055931	0.0413
X3	0.000226	0.000160	1.417462	0.1581
X4	0.005329	0.000318	16.76415	0.0000
C	-8536.093	15945.46	-0.535331	0.5931

R-squared	0.728183	Mean dependent var	170126.7
Adjusted R-squared	0.721970	S.D. dependent var	272343.7
S.E. of regression	143602.9	Akaike info criterion	26.61488
Sum squared resid	3.61E+12	Schwarz criterion	26.70357
Log likelihood	-2390.339	Hannan-Quinn criter.	26.65084
F-statistic	117.2038	Durbin-Watson stat	0.524696
Prob(F-statistic)	0.000000		

مأخذ: یافته‌های تحقیق

$$H_0: \alpha_i = \alpha$$

$$H_0: \alpha_i \neq \alpha$$

در این آزمون فرضیه H_0 یعنی یکسان بودن عرض از مبدأها در مقابل فرضیه H_1 یعنی ناهمسانی عرض از مبدأها قرار می‌گیرد. در صورتی که فرضیه H_0 پذیرفته شود به معنی یکسان بودن شیب‌ها برای مقاطع مختلف بوده و قابلیت ترکیب شدن داده‌ها و استفاده از مدل رگرسیون ترکیب شده مورد تأیید آماری قرار می‌گیرد و فرضیه‌های پژوهش با استفاده از روش داده‌های ترکیب شده مورد آزمون قرار خواهد گرفت.

نتایج مدل پولد و فیکس شده به صورت زیر است:

نتایج مدل فیکس

Dependent variable: Y
Method: Panel Least Squares
Date: 06/24/23 Time: 19:13
Sample: 1395 1400
Periods included: 6
Cross-sections included: 31
Total panel (unbalanced) observations: 180

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	0.001986	0.000754	2.634734	0.0092
X2	0.008130	0.003885	2.092519	0.0379
X3	0.000216	0.000163	1.325118	0.1869
X4	0.005345	0.000328	16.31834	0.0000
C	-12877.85	18312.07	-0.703244	0.4829

Effects Specification

Period fixed (dummy variables)

R-squared	0.730545	Mean dependent var	170126.7
Adjusted R-squared	0.716280	S.D. dependent var	272343.7
S.E. of regression	145065.0	Akaike info criterion	26.66170
Sum squared resid	3.58E+12	Schwarz criterion	26.83909
Log likelihood	-2389.553	Hannan-Quinn criter.	26.73363
F-statistic	51.21142	Durbin-Watson stat	0.516036
Prob(F-statistic)	0.000000		

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نتایج مدل پولد

Dependent Variable: Y
Method: Panel Least Squares
Date: 06/17/23 Time: 20:50
Sample: 1395 1400
Periods included: 6
Cross-sections included: 31
Total panel (unbalanced) observations: 180

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	0.001785	0.000647	2.760939	0.0064
X2	0.007797	0.003793	2.055931	0.0413
X3	0.000226	0.000160	1.417462	0.1581
X4	0.005329	0.000318	16.76415	0.0000
C	-8536.093	15945.46	-0.535331	0.5931

R-squared	0.728183	Mean dependent var	170126.7
Adjusted R-squared	0.721970	S.D. dependent var	272343.7
S.E. of regression	143602.9	Akaike info criterion	26.61488
Sum squared resid	3.61E+12	Schwarz criterion	26.70357
Log likelihood	-2390.339	Hannan-Quinn criter.	26.65084
F-statistic	117.2038	Durbin-Watson stat	0.524696
Prob(F-statistic)	0.000000		

مأخذ: یافته‌های تحقیق

ثابت و اگر این ارتباط وجود نداشته باشد، مدل اثر تصادفی کاربرد خواهد داشت. فرضیه H_0 نشان دهنده عدم ارتباط بین متغیرهای مستقل و خطای تخمین و فرضیه H_1 نشان دهنده وجود ارتباط است.

به عبارت دیگر، قاعده تصمیم گیری آماری به قرار زیر است:

بین اثرات فردی و متغیرهای توضیحی همبستگی وجود ندارد: H_0

→ مدل اثرات تصادفی

بین اثرات فردی و متغیرهای توضیحی همبستگی وجود دارد: H_1

→ مدل اثرات ثابت

بنابراین عدم رد فرض H_0 به معنای وجود مدل با اثرات تصادفی است.

نتایج رندم افکت به شرح زیر است:

Correlated Random Effects - Hausman Test
Equation: FIXED
Test period random effects

Test Summary	Chi-Sq. Statistic	Chi-Sq. d.f.	Prob.
Period random	1.392535	4	0.8455

** WARNING: estimated period random effects variance is zero.

Period random effects test comparisons:

Variable	Fixed	Random	Var(Diff.)	Prob.
X1	0.001986	0.001785	0.000000	0.5931
X2	0.008130	0.007797	0.000000	0.6064
X3	0.000216	0.000226	0.000000	0.6266
X4	0.005345	0.005329	0.000000	0.8091

Period random effects test equation:
Dependent Variable: Y
Method: Panel Least Squares
Date: 06/24/23 Time: 19:34
Sample: 1395 1400
Periods included: 6
Cross-sections included: 31
Total panel (unbalanced) observations: 180

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-12877.85	18312.07	-0.703244	0.4829
X1	0.001986	0.000754	2.634734	0.0092
X2	0.008130	0.003885	2.092519	0.0379
X3	0.000216	0.000163	1.325118	0.1869
X4	0.005345	0.000328	16.31834	0.0000

Effects Specification

Period fixed (dummy variables)

R-squared	0.730545	Mean dependent var	170126.7
Adjusted R-squared	0.716280	S.D. dependent var	272343.7
S.E. of regression	145065.0	Akaike info criterion	26.66170
Sum squared resid	3.58E+12	Schwarz criterion	26.83909
Log likelihood	-2389.553	Hannan-Quinn criter.	26.73363
F-statistic	51.21142	Durbin-Watson stat	0.516036
Prob(F-statistic)	0.000000		

مأخذ: یافته‌های تحقیق

با توجه به معیار کی دو در آزمون هاسمن تست و با توجه به اینکه سطح احتمال بیشتر از ۰.۵ است فرضیه صفر یعنی وجود اثرات تصادفی پذیرفته می‌شود. لذا مدل رندم افکت است و با روش GLS تخمین‌ها تولید می‌شود و نگرانی از بابت خود همبستگی و واریانس ناهمسانی وجود ندارد.

همان‌طور که نتایج آزمون F لیمر نشان می‌دهد سطح احتمال زیر ۰.۰۵ است لذا فرضیه پولد بودن رد می‌شود و مدل فیکس افکت است و عرض از مبدأ مدل‌های تخمینی استان‌ها یکی نیستند.

لذا برآورد رندم افکت به صورت زیر خواهد بود.

Dependent Variable: Y
Method: Panel EGLS (Period random effects)
Date: 06/24/23 Time: 19:27
Sample: 1395 1400
Periods included: 6
Cross-sections included: 31
Total panel (unbalanced) observations: 180
Swamy and Arora estimator of component variances

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
X1	0.001785	0.000653	2.733112	0.0069
X2	0.007797	0.003831	2.035210	0.0433
X3	0.000226	0.000161	1.403175	0.1623
X4	0.005329	0.000321	16.59519	0.0000
C	-8536.093	16107.81	-0.529935	0.5968

Effects Specification

	S.D.	Rho
Period random	0.000000	0.0000
Idiosyncratic random	145065.0	1.0000

Weighted Statistics

R-squared	0.728183	Mean dependent var	170126.7
Adjusted R-squared	0.721970	S.D. dependent var	272343.7
S.E. of regression	143602.9	Sum squared resid	3.61E+12
F-statistic	117.2038	Durbin-Watson stat	0.524696
Prob(F-statistic)	0.000000		

Unweighted Statistics

R-squared	0.728183	Mean dependent var	170126.7
Sum squared resid	3.61E+12	Durbin-Watson stat	0.524696

مأخذ: یافته‌های تحقیق

لذا باید با آزمون هاسمن رندم افکت را انجام دهیم.

۴-۴- آزمون هاسمن برای تشخیص مدل اثر

تصادفی از مدل اثر ثابت

رایج‌ترین آزمون برای تعیین نوع مدل داده‌های (ترکیبی) تلفیقی، آزمون هاسمن است. اگر بعد از انجام دادن آزمون F لیمر فرضیه H_0 در مقابل فرضیه H_1 رد شده باشد، برای انتخاب بین روش ثابت و تصادفی می‌توان از این آزمون استفاده کرد.

به عبارت دیگر در صورتی که بر اساس نتایج آزمون اف لیمر (چاو) برای هر یک از فرضیه‌ها، استفاده از روش داده‌های پانل مورد تأیید واقع شود، به منظور اینکه مشخص گردد کدام روش (اثرات ثابت و یا اثرات تصادفی) برای برآورد مناسب‌تر می‌باشد (تشخیص ثابت یا تصادفی بودن تفاوت‌های واحدهای مقطعی) از آزمون هاسمن استفاده می‌شود.

آزمون هاسمن بر پایه وجود یا عدم وجود ارتباط بین خطای رگرسیون تخمین زده شده و متغیرهای مستقل مدل استوار است. اگر چنین ارتباطی وجود داشته باشد، مدل اثر

$$PE = \beta_0 + \beta_1 DF_{it}$$

$$PE = 2.32 * 10^4 + 0.33 DF_{it}$$

$$t \quad 3.25 \quad 4.23$$

برای رابطه

شماره (۲)

$$R^2 = 0.25$$

$$EG = \beta_0 + \beta_1 DF_{it}$$

$$EG = 4.03366 * 10^3 + 8.2 * 10^{-2} DF_{it}$$

$$t \quad 8.3 \quad 5.03$$

برای رابطه

شماره (۴)

$$R^2 = 0.76$$

$$PP = \beta_0 + \beta_1 DF_{it} + \beta_2 EG$$

$$PP = 53 - 6.83 * 10^{-4} DF_{it} +$$

$$0.000828 EG$$

$$t \quad 8.966515 \quad 3.985565$$

برای رابطه

شماره (۶)

$$-0.002839$$

$$R^2 = 0.98$$

۱- تأثیر تمرکززدایی مالی بر مخارج عمومی

استان‌ها

بر اساس شکل فوق تمرکززدایی موجب افزایش مخارج عمومی استان‌ها به نسبت درآمدهای آنها می‌شود. ضریب تعیین ۰.۲۵ درصد به این معنی است که بر روی مخارج عمومی به جز تمرکززدایی مالی عوامل مؤثر دیگری نیز وجود دارد. با این حال وجود ضریب احتمال صفر در مدل به معنی تأیید فرضیه تأثیرگذاری تمرکززدایی مالی بر روی افزایش مخارج عمومی استان‌ها می‌گردد.

۲- تأثیر تمرکززدایی مالی بر رشد اقتصادی

استان‌ها

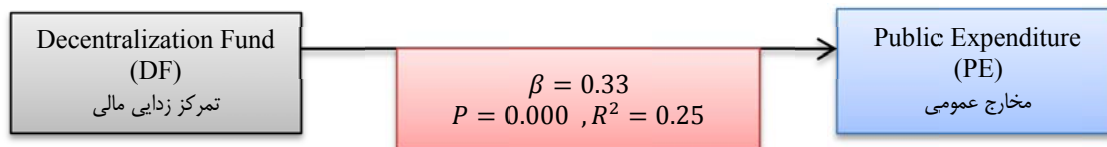
۴-۵- آزمون دیکی فولر ریشه واحد

آزمون مانایی عمدتاً به منظور جلوگیری از رگرسیون‌های کاذب انجام می‌گیرد. برای جلوگیری از رگرسیون کاذب بایستی متغیرها مانا باشند. در غیر این صورت بایستی از تفاضل متغیرها که معمولاً مانا هستند، استفاده نمود. مانایی یا نامانایی یک سری زمانی می‌تواند تأثیر جدی بر رفتار و خواص آن داشته باشد. اگر متغیرهای مورد استفاده در برآورد مدل، ناپایا باشند در عین حالی که ممکن است هیچ رابطه منطقی بین متغیرهای مستقل و وابسته وجود نداشته باشد ضریب تعیین به دست آمده آن می‌تواند بسیار بالا باشد و باعث شود تا محقق استنباط‌های نادرستی در مورد میزان ارتباط بین متغیرها انجام دهد بنابراین استفاده از داده‌های نامانای نامانای می‌تواند منجر به رگرسیون‌های کاذب شود. در این آزمون، فرضیه صفر مبنی بر وجود ریشه واحد و فرضیه مقابل پایا بودن حداقل یک عضو پانل می‌باشد.

اولین گام در راستای تعیین پایایی یک متغیر، مشاهده ی نمودار سری زمانی آن است. اما ناپایایی برخی از متغیرها از روی نمودارهای آنها به صراحت مشخص نمی‌شود. بنابراین از آزمون‌های آماری و مشخصاً از آزمون ریشه واحد دیکی فولر برای این منظور استفاده می‌شود.

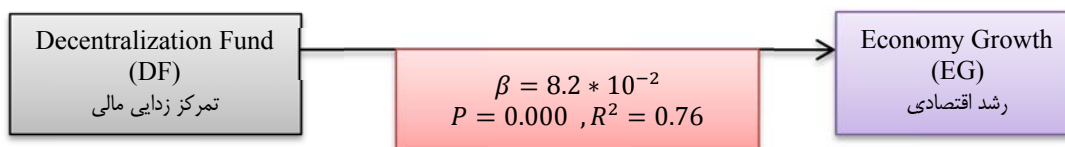
۵- یافته‌های تحقیق

نتایج تحقیق برای ۲۷۰ مشاهده در روش تابلویی برای هر مدل به صورت زیر است.

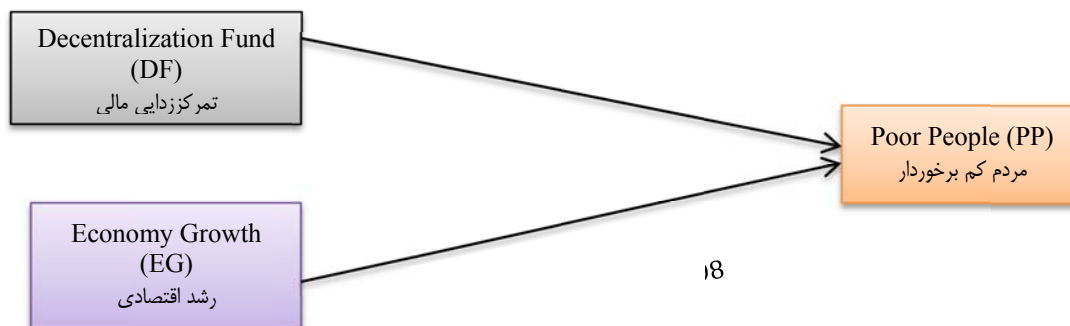
شکل ۲. تأثیر تمرکززدایی مالی بر مخارج عمومی استان‌ها

مأخذ: یافته‌های تحقیق

شکل ۳. تأثیر تمرکززدایی مالی بر رشد اقتصادی استان‌ها

مأخذ: یافته‌های تحقیق

شکل ۴. تأثیر تمرکز زدایی مالی و رشد اقتصادی بر جمعیت مردم کم برخوردار
مأخذ: یافته‌های تحقیق

کمک‌های مالی بلاعوض به یک استان می‌تواند برای تأمین مالی هزینه‌های محلی، به ویژه مخارج عمومی مانند هزینه‌های اجتماعی و آموزش استفاده شود.

در این تحقیق به طور خاص، تحقق عملکرد سیاست تمرکز زدایی مالی بر روی رشد اقتصادی به عنوان یک نمای کلی اقتصادی در استان‌ها و شهرستان‌های ایران بر اساس بررسی نظری و تجربی ارزیابی شد که می‌توان به شرح زیر نتایج آن را بیان کرد:

۱- ثابت شد که افزایش تمرکز زدایی مالی و برگشت درآمدهای هر استان به همان استان و حتی کمک‌های بلاعوض دولت مرکزی، تأثیر مثبت قابل توجهی بر میزان مخارج عمومی استان‌ها دارد، سپس افزایش مخارج عمومی باعث شده است که استان‌ها ظرفیت مالی خود را افزایش دهند.

۲- افزایش وجوه تمرکز زدایی مالی تأثیر مثبتی بر رشد اقتصادی داشته است.

۳- هر چقدر جمعیت افراد کم درآمد در استان‌ها بیشتر باشد، تمرکز زدایی مالی بیشتری باید توسط دولت مرکزی صورت پذیرد.

۴- افزایش رشد اقتصادی استان‌ها تأثیر قابل توجهی بر کاهش کل جمعیت فقیر ندارد، بنابراین افزایش بودجه تمرکز زدایی منجر به کاهش قابل توجه جمعیت فقیر نمی‌شود.

نتایج ناشی از یافته‌های تحقیق در شکل ۳ نشان از تأثیر مثبت تمرکز زدایی مالی بر رشد اقتصادی دارد. ضریب تعیین ۰.۶۲ نشان از تأثیر بالای تمرکز زدایی بر رشد اقتصادی استان‌ها دارد.

۳- تأثیر شاخص تمرکز زدایی مالی و رشد اقتصادی بر جمعیت مردم کمتر برخوردار

بر اساس شکل ۴ تمرکز زدایی مالی باعث اثر محدودی بر جمعیت افراد کم درآمد (6.83×10^{-4}) و رشد اقتصادی باعث کاهش جمعیت افراد کم درآمد می‌گردد. ضریب تعیین ۰.۹۸ نشان از توضیح خوب تغییر متغیر وابسته یعنی جمعیت افراد کم درآمد در برابر متغیرهای مستقل دارد.

با توجه به تحلیل‌های فوق تمرکز زدایی مالی موجب افزایش رشد اقتصادی در استان‌های کشور می‌گردد به طوری که چنانچه یک درصد تمرکز زدایی مالی انجام شود در حدود ۶۲ صدم درصد میزان رشد اقتصادی افزایش می‌یابد.

علاوه بر این تمرکز زدایی مالی موجب کاهش جمعیت افراد کمتر برخوردار از طریق بهبود مخارج عمومی در استان‌ها می‌گردد.

۶- نتیجه‌گیری

به طور کلی، تمرکز زدایی مالی تأثیر مثبت قابل توجهی بر رشد اقتصادی دارد، بنابراین افزایش تمرکز زدایی مالی از طریق برگشت درآمدهای هر استان به همان استان یا ارائه

منابع

- Badan Pusat Statistik (BPS). (2005). "Macro Indicator Analysis in East Java Province". *Suarabaya: Center of Statistic*.
- Bahl, R. (2013). "Implementation Rules For Fiscal Decentralization". *Annals of Economics and Finance, Society for AEF*, 14(3), 851-884.
- Bilin, N. (2010). "Fiscal Decentralization and Deficits: International Evidence". *European Journal of Political Economy, Elsevier*, 26(2), 155-166.
- Bird, M. R. & Vaillancourt, F. (2000). "Fiscal Decentralization in Development Countries". *Jakarta: Gramedia Pustaka Utama*.
- Dincer, O. (2010). "Fiscal Decentralization and Trust". *Public Finance Review*, 38(2), 178-192.
- Ehtisham, A. & Mercedes, G. (2008). "Constraints to Effective Fiscal Decentralization in Peru". *International Center for Public Policy Working Paper Series, at AYSPS, GSU Paper 0824, International Center for Public Policy, Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University*.
- Etaat, J. & Mussavi, S. Z. (2010). "Decentralization and Sustainable Development in Iran". *Human Geography Research*, 71, 89-106. (In Persian).
- Hiroko, U. & Yurika, S. (2009). "Measuring Fiscal Decentralization in the Philippines". *IDE Discussion Papers 209, Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization (JETRO)*.
- Khusaini, M. (2006). "Decentralization Finance Studies. Influences Toward Public Economic, Growth and Welfare Society". *Studies in East Java Province*. Disertationi Brawijaya University (not published).
- Langoday, O. T. (2006). "Influence of Decentralization and Fiscal Equality and Tax in Nusa Tenggara Timur Province". *Disertation Brawijaya University* (Not Published).
- Mankiw, N. G. (2003). "Macroeconomics". 4th ed. New York: Worth Publisher.
- Mardiasmo. (2001). "Budgeting Management Structure in Decentralization Era". *Workshop Paper SIAGA Project. Yogyakarta: STIE*.
- Martinez-Vasquez, J. & McNab, R. (2001). "Fiscal Decentralization and Economic Growth". International Studies Programme. Georgia State University. Working paper0101, International Center for Public Policy, Andrew Young School of Policy Studies, *Georgia State University. Martinez-Vasquez, J., Boex, J. (2001), Russia's Transition to a New Federalism, Report No. 22026*.
- Martinez-Vasquez, J. & McNab, R. (2005). "Fiscal Decentralization, Macrostability, and Growth (2005)". *International Center for Public Policy Working Paper Series, at AYSPS, GSU Paper 0506, International Center for Public Policy, Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University*.
- Sadeghi Shahdani, M., Komijani, A., Hadi Zahedi Vafa, M. & Ghaffary Fard, M. (2013). "The Impact of Fiscal Decentralization on Economic Growth and Income Distribution in Provinces of Iran". *Economics Research*, 71, 89-106. (In Persian).
- Sefidbari, S., Davari, A. Sakhdari, K. & Mousavi Jahromi, Y. (2022). "Analysis of Causal Relationships between Entrepreneurship, Unemployment and Economic Growth in Iran". *Economic Growth and Development Research*, 13(49), 55-74. (In Persian).
- Shahabadi, A., Sefat, T. & Moradi, A. (2022). "The Effect of Markets Efficiency on Economic Resiliency in Selected Countries". *Economic Growth and Development Research*, 12(46), 125-136. (In Persian).
- Sidik, M. (2002). "Balancing of Finance Central and Region for Fiscal Decentralization. Theory and Application".

*Seminar Paper in Gajahmada University.
Yogyakarta: Local Politic Programme
Study Postgraduet Gajahmada University.*

Suyanto. (2009). "Region Outonom, Riil and
Responsibility". *Jakarta: Ghalia.*

Payame Noor University

Quarterly Journal of Economic Growth and Development Research

- **The Effect of Globalization on Economic Growth with a Time-Varying Non-Parametric Approach: with an Emphasis on the Defacto and Dejure Aspects of the KOF Globalization Index** 13
Davod Alirezazadeh Sadaghiani, Samad Hekmati Farid, Kiumars Shahbazi, Seyed Jamaledin Mohseni Zonoz
- **Examination of Oil Price Fluctuations Effects on Macroeconomy and Banking System in Iran as an Oil-Exporting Country with Vector Autoregressive Markov Switching Models** 31
Reihaneh Larijani, Seyed Kamal Sadeghi, Zahra Karimi Takanlu, Reza Ranjpur
- **Financial Inclusion and Economic Growth in MENA Countries: the Role of the Shadow Economy** 53
Ali Rezazadeh, Ali Moridian, Fatemeh Havasbeigi
- **Investigating the Effects of Consumption and Capital Expenditure Impulses of the Government Under Taylor's Rule and Growth Rate of Money (DSGE Model)** 75
Ahmad Reza Alavi, Mahnaz Rabiei, Fateme Zandi, Abdollah Davani
- **Do the Development of Technology and the Expansion of Trade Reduce the Ecological Footprint and Preserve the Environment? A Case Study: Evidence from Developing Countries in Asia** 95
Yusef Mehnatfar, Fariba Osmani, Mehdi Cheshomi, Leila Argha
- **Knowledge-Based Economy and Manufacturing: Investigating the Effect of the Economic Complexity Index on the Added Value of Factories Using the PMG Method** 109
Sahar Nasrnejad Nesheli, Mani Motameni, Mohamad Abdi Seyed Kolae
- **Coupling or Decoupling Relationship Between CO2 Emissions Related to Energy and Economic Growth: Middle East Selected Countries Evidence** 123
Mehdi Fathabadi
- **The Relationship between Economic Growth and Financial Decentralization** 145
Ali Younessi

Vol 14, No. 53, Winter2023

ISSN:2228-5954

EISSN:2251-6891